

ΕΝΟΧΛΗΤΙΚΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ (Μάιος 2008)

Συγγραφέας: ΚΩΣΤΑΣ ΑΡΓΥΡΟΣ

Ήταν μια ζεστή μάλλον ημέρα του περασμένου Ιουνίου. Ο Έλληνας πρωθυπουργός σκέφτηκε με δυσφορία ότι θα έπρεπε να στριμωχτεί στο στενό του σκούρο σακάκι και να σφίξει στο λαιμό του τον κόμπο της γραβάτας. Μετά όμως παραδέχτηκε πως το καθήκον ήταν πάνω από όλα. Ο Αμερικανός ιεραπόστολος της σωτηρίας του πλανήτη από τις κλιματικές αλλαγές ήταν στην Αθήνα. Ο Κώστας Καραμανλής δεν μπορούσε να χάσει την ευκαιρία να συναντήσει τον Αλ Γκορ. Όπως δεν την έχασαν, για να φωτογραφηθούν μαζί του, και αρκετοί ακόμα Έλληνες πολιτικοί, που απέδειξαν εκείνο το βράδυ τις σύγχρονες οικολογικές τους ευαισθησίες. Ο πρώην αντιπλανητάρχης μας χτύπησε το καμπανάκι, διαφήμισε το βιβλίο και την ταινία του, και το βράδυ όλοι χαμογελαστοί απολάμβαναν τα δροσερά κοκτέιλ και τον παραδοσιακό μπουφέ. Η Πελοπόννησος ψηλά από το δορυφόρο πρόβαλλε ακόμα πράσινη στο μεγαλύτερο της κομμάτι.

Μερικούς μήνες αργότερα, τον Οκτώβριο του 2007, ο χάρτης της Πελοποννήσου είχε μαυρίσει, αλλά ο Κ. Καραμανλής ήταν ακόμα πιο ισχυρός με «νωπή και σαφή λαϊκή εντολή». Στο Στρασβούργο ένας κοινοτικός αξιωματούχος μάς μιλούσε για την έκπληξη, με την οποία κατέγραφαν στην Κομισιόν την αδυναμία της Ελλάδας να συμμορφωθεί με μια σειρά από υποδείξεις που αφορούν το περιβάλλον. «Ειδικά τώρα που έχετε και συμπατριώτη σας Επίτροπο Περιβάλλοντος περιμέναμε ότι θα αλλάξουν τα πράγματα. Αλλά εσείς δεν αποφασίζετε ούτε καν να δημιουργήσετε ένα αυτόνομο Υπουργείο Περιβάλλοντος». Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα μας ανέφερε την αδυναμία της Ελλάδας να παρουσιάσει αξιόπιστα στοιχεία καταγραφής για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Η σύμβαση της Ελλάδας με το Εθνικό Αστεροσκοπείο, που είχε αναλάβει αυτό το καθήκον, είχε τελειώσει και το ΥΠΕΧΩΔΕ αναζητούσε το διάδοχό του που θα αναλάμβανε τις μετρήσεις.

Στις καταγγελίες οικολογικών οργανώσεων για το ζήτημα η κυβέρνηση απαντούσε μονίμως με κατηγορίες περί διαστρέβλωσης της πραγματικότητας και «πολιτικής δράσης» των ΜΚΟ. Λες και η πολιτική δράση είναι απαγορευμένη για

όσους ασχολούνται με το περιβάλλον.

Μετά ήρθε το μεγάλο ραντεβού του Μπαλί. Τα παγκόσμια μέσα ενημέρωσης αφιέρωσαν αμέτρητο χρόνο και σελίδες για αυτή τη μεγάλη Διάσκεψη στα χνάρια του Κιότο. Τα 95 στα 100 ελληνικά μέσα ενημέρωσης αποφάσισαν ότι δεν χρειάζεται να στείλουν κανέναν απεσταλμένο, «αφού εμείς δεν στέλνουμε ούτε υφυπουργό», όπως με αποστομωτικό τρόπο σου θύμιζαν τα καλά ενημερωμένα διευθυντικά στελέχη. Η Ελλάδα ήταν για μια ακόμα φορά ουσιαστικά απύσχα από μια συνάντηση που χαρακτηρίστηκε κομβικό σημείο για το μέλλον του πλανήτη. Μετά αρχίσαμε να ασχολούμαστε με τον Ζαχόπουλο.

Εκείνες τις ημέρες -μέσα Δεκεμβρίου του 2007- σε ανακοίνωση της η Greenpeace επισήμαινε ότι: «Όπως προκύπτει από την έκθεση Τάσεις και Προβλέψεις για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρώπη το 2007, που δημοσίευσε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, η Ελλάδα δεν έχει προχωρήσει σε κανένα ουσιαστικό μέτρο για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της απέναντι στο Πρωτόκολλο του Κιότο και να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου». Στην έκθεση εκείνη καταγραφόταν αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά 32% από το 1990 ως το 2005 και προβλεπόταν αύξηση 46% για το 2012, ενώ η χώρα μας είχε δικαίωμα αύξησης 25% στο σύνολο των αερίων του θερμοκηπίου για το ίδιο διάστημα.

Η απάντηση του Υπουργείου ήταν στο γνωστό μοτίβο: Θεωρίες συνωμοσίας και παραπλάνησης του λαού από πολιτικά υποκινούμενους οικολόγους. Ανάλογα είχαν σχολιαστεί και οι ανακοινώσεις του WWF, που δεν έκαναν τίποτα παραπάνω από το να επισημαίνουν τις σχετικές εκθέσεις των υπηρεσιών του ΟΗΕ για την αναξιοπιστία του συστήματος μέτρησης των ρύπων στην Ελλάδα.

Μετά τις οικολογικές οργανώσεις βρέθηκε και ο επόμενος συνωμότης στο πρόσωπο του Σταύρου Δήμα. Όταν στις 18 Ιανουαρίου του 2008 ο Επίτροπος Περιβάλλοντος ενημέρωνε την αρμόδια επιτροπή της Βουλής για το θέμα, ζητώντας να φτιαχτεί έγκαιρα ένας αξιόπιστος μηχανισμός, ώστε «να αποφύγει η Ελλάδα το διεθνή διασυρμό», ο Υπουργός Γ. Σουφλιάς τον κατηγορήσε και αυτόν ότι δίνει στη δημοσιότητα πλαστά στοιχεία. Από τότε μέχρι σήμερα το ΥΠΕΧΩΔΕ υιοθέτησε πολύ πιο αποφασιστικά τη γραμμή που είχε επιλέξει ως υπερασπιστική του πολύ νωρίτερα. Να προσπαθεί δηλαδή να αποδίδει τις προειδοποιήσεις, τιμωρίες ή παραπομπές της χώρας μας για θέματα περιβάλλοντος σε «δάκτυλο Δήμα», ο οποίος περίπου

παρουσιάζεται ως έχων προσωπική βεντέτα με τον Υπουργό... Από το περιβάλλον του Επιτρόπου εκτιμούν ότι αυτή η στρατηγική επελέγη ως η πιο εύκολη για να δικαιολογηθεί μια παράλειψη, την οποία η Κομισιόν είχε επισημάνει αρκετές φορές από την άνοιξη του 2007 και μετά, και στην Αθήνα την είχαν υποτιμήσει ως «τυπικό θέμα».

Το μαντάτο που ήρθε τώρα από την Επιτροπή Συμμόρφωσης του ΟΗΕ δεν έχει βεβαίως καμιά σχέση με τον Σταύρο Δήμα. Η έκθεση-απόφαση της Επιτροπής καταλήγει ότι η Ελλάδα δεν έχει συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της και επιβάλλει ως ποινή την απαγόρευση συμμετοχής της Ελλάδας στους προβλεπόμενους ευέλικτους μηχανισμούς του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

Η προειδοποίηση, που ανακοινώθηκε στις 17 Απριλίου από τη Βόννη, δεν είναι παρά η φυσική συνέπεια των όσων είχαν επισημάνει εδώ και πολύ καιρό οι αρμόδιες υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών και όχι βεβαίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόβλημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκινά από τη στιγμή που μια χώρα-μέλος της δείχνει να μην μπορεί να συμμορφωθεί σε ένα σύστημα που έχει συμφωνηθεί και εφαρμοστεί εδώ και χρόνια και το οποίο αποτελεί όχι μόνο τη βάση για μετρήσεις και σχεδιασμούς, αλλά και για το εμπόριο των ρύπων, μια μέθοδο η οποία μπορεί να επικρίνεται από κάποιους ως «αμφιβόλου ηθικής» αλλά έχει αποδειχτεί ότι λειτουργεί. Η Ελλάδα αποδεικνύεται ουραγός όχι μόνο ανάμεσα στους 27 αλλά ανάμεσα στις 141 χώρες που έχουν αναλάβει αυτή τη συμβατική υποχρέωση και είναι η μοναδική που δεν μπορεί να την τηρήσει.

Η Ελλάδα είναι η χώρα που αφήνει ως πούμπε στη ΔΕΗ το καθήκον να μετρήσει μόνη της τις εκπομπές από τα εργοστάσιά της που καίνε λιγνίτη. Και όσοι, όπως το WWF, τολμήσουν να μιλήσουν για το θέμα είναι «παραπειστικοί». Η Ελλάδα σχεδιάζει για παράδειγμα, να δημιουργήσει νέες ατμοηλεκτρικές μονάδες που θα χρησιμοποιούν εισαγόμενο λιθάνθρακα, τη στιγμή που επιστημονικά στοιχεία δείχνουν ότι και αυτός είναι το ίδιο ρυπογόνος με το λιγνίτη. Και αν για το λιγνίτη υπάρχει το «ελαφρυντικό» ότι αποτελεί εθνικό ορυκτό, ο λιθάνθρακας θα είναι εισαγόμενος από την Κίνα και αλλού και δεν θα έχει κανένα χαρακτήρα ενίσχυσης της ενεργειακής μας ανεξάρτησης.

Η Ελλάδα ακούει έναν Υπουργό να αποκαλεί «ανανεώσιμη» πηγή ενέργειας την πυρηνική. Η Ελλάδα συνεχίζει να αδιαφορεί για τις 2.000 ανεξέλεγκτες χωματερές,

που αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, ντροπή για τον πολιτισμό μας και εκπέμπουν μεταξύ άλλων και μεθάνιο, ένα από τα έξι αποκαλούμενα αέρια του θερμοκηπίου. Η Ελλάδα προχωρά με καθυστέρηση σε ένα χωροταξικό σχέδιο, που δίνει προτεραιότητα στα σχέδια των μεγάλων κατασκευαστών, αναβιώνει όνειρα της δεκαετίας του '70 για ξενοδοχεία-πολυκατοικίες δίπλα στο κύμα και αγνοεί τις προτάσεις της συντριπτικής πλειοψηφίας του επιστημονικού κόσμου, προκαλώντας σοβαρές επιφυλάξεις και σε πολιτικούς της συμπολίτευσης.

Αλλά όποιος τα επισημαίνει αυτά είτε είναι εχθρός της πατρίδας είτε έχει κάποιο προσωπικό πρόβλημα με τον Γιώργο Σουφλιά. Αλήθεια, τι το ξεχωριστό έχει ο δικός μας Υπουργός ανάμεσα στους υπόλοιπους του πλανήτη και τα έβαλε μαζί του η ανθρωπότητα; Για μια ακόμα φορά η πολιτική ηγεσία της χώρας δείχνει απρόθυμη να ακούσει «ενοχλητικές αλήθειες» (για να θυμηθούμε και τον Αλ Γκορ). Από τις προηγούμενες κυβερνήσεις, που φάνηκαν να πιστεύουν ότι μπορούν να κοροϊδέψουν τους «κουτόφραγκους» -σε ό,τι αφορά τις μετρήσεις, φτάσαμε στο σημείο να τους αγνοούμε επιδεικτικά.

Το περιβάλλον παραμένει στην Ελλάδα θέμα για δημόσιες σχέσεις και χάπενινγκ αλλά όχι ζήτημα μακρόπνοου πολιτικού σχεδιασμού. Άμοιροι ευθυνών για αυτό δεν υπάρχουν. Ο Έλληνας που χτίζει στο δάσος ή στην παραλία, λαδώνοντας την πολεοδομία, αγνοώντας τη λέξη αποχέτευση, αυτός που καίει σκουπίδια στην αυλή του ή τα πετάει στην αυλή του γείτονα, αυτός που πάει στο περίπτερο με το αυτοκίνητο, αυτός που βλέπει πεζούς και ποδηλάτες ως κινητούς στόχους σε videogame, αυτός που ποτίζει με κλεμμένο νερό ή από παράνομη γεώτρηση, αυτός ο Έλληνας είναι ο πρώτος υπεύθυνος. Φυσικά ενοχλείται όταν ακούει την αλήθεια. Όπως ενοχλούνται και οι πολιτικοί του. Αυτοί που εγκληματούν εδώ και δεκαετίες, κολακεύοντάς μας ότι τάχα είμαστε ένα θεόσταλτο, ανάδελφο έθνος που έχει το προνόμιο να αυθαιρετεί απέναντι στη φύση, ελπίζοντας πάντα σε «θαύματα της φυλής», που θα μας βγάλουν από τα αδιέξοδα.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» στις 10 Μαΐου 2008, σ. 3-5.